

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Кафедра психології, філософії та суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.21. Основи психотерапії

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
галузь знань 053 Психологія галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 053 Психологія
освітньо-професійна програма Психологія
форма(и) навчання денна та заочна

Київ-2025 рік

**Інформація про розробника(ів) та розгляд і схвалення
робочої програми навчальної дисципліни**

РОЗРОБНИК робочої програми навчальної дисципліни
(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Кандидат психологічних наук, доцент

Ірина КУЩЕНКО

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних
наук

Протокол № 1 від 25.08.2025

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Розглянуто та схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-
наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025

Голова НМР

Сергій ГУБАРЄВ

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну.
2. Опис навчальної дисципліни.
 - 2.1. Анотація навчальної дисципліни.
 - 2.2. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни.
 - 2.3. Міждисциплінарні зв'язки:
 - 2.4. Формат проведення дисципліни.
3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни.
4. Програмні результати навчання.
5. Структура та обсяг навчальної дисципліни.
6. Інформація про індивідуальне завдання.
7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.
8. Політика дисципліни.
9. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів.
10. Перелік запитань для підготовки до підсумкового (семестрового) контролю.
11. Рекомендовані джерела інформації.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1. Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Основи психотерапії, ОК 2.21	
1.2. Статус навчальної дисципліни	обов'язкова, цикл професійної підготовки	
1.3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4-й рік навчання, 8-й семестр	
1.4. Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)	заочна
Кількість кредитів	4	4
Загальна кількість годин, в тому числі:	120	120
• аудиторні години	48	12
лекції	18	6
семінарські	10	2
практичні	16	4
• самостійна робота	72	108
1.5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	8-й семестр – екзамен	
1.6. Інформація про консультації	<i>Згідно затвердженого графіка консультацій</i>	
1.7. Мова викладання	українська	
1.8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	Кущенко Ірина Вікторівна, кандидат психологічних наук, доцент	
1.9. Контактна інформація викладача	maslianikova.iryana@tnu.edu.ua	

2. Опис навчальної дисципліни

2.1. Анотація дисципліни. Програма навчальної дисципліни «Основи психотерапії» складена відповідно до освітньої програми «Психологія» підготовки бакалавра галузі знань 053 Психологія галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Предмет вивчення дисципліни: закономірності психотерапевтичного впливу на психіку та особистість, теоретичні підходи, методи, техніки та механізми професійної допомоги, спрямовані на подолання психологічних труднощів, зміну неадаптивних когнітивних, емоційних та поведінкових патернів, а також розвиток здорових способів функціонування особистості.

Курс передбачає вивчення теоретичних основ психотерапії, ознайомлення з основними напрямками, методами та техніками роботи з клієнтами, що мають різні психологічні труднощі та запити.

Курс має практичну спрямованість і включає виконання інтерактивних вправ, аналіз навчальних кейсів, моделювання консультативних та психотерапевтичних сесій, відпрацювання методів психотерапії у навчальній групі.

2.2. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Мета: формування у студентів системного уявлення про теоретичні засади, принципи, методи та техніки психотерапевтичної роботи, а також розвиток практичних навичок застосування цих методів у роботі з клієнтами, які мають психологічні труднощі, емоційні розлади або потребують особистісного розвитку.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- Ознайомити студентів з основними напрямками психотерапії (психоаналітичний, когнітивно-біхевіоральний, гуманістичний, екзистенційний, гештальт-терапія та ін.).
- Розглянути етичні аспекти психотерапевтичної діяльності.
- Навчити студентів основним методам і технікам психотерапії.
- Формувати навички ведення психотерапевтичної роботи в індивідуальному та груповому форматах.
- Відпрацювати базові техніки консультування та психологічної допомоги.
- Розвинути рефлексію та усвідомлення власної ролі у процесі психотерапевтичної взаємодії.
- Ознайомити з принципами супервізії та самопідтримки у психотерапевтичній практиці.
- Навчити оцінювати ефективність психотерапевтичних втручань.

Опанування дисципліни сприятиме підготовці фахівців з високим рівнем компетентності у сфері психологічної допомоги, здатних ефективно застосовувати психотерапевтичні методи у професійній діяльності.

2.3. Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити: Психологічне консультування

Постреквізити: Патопсихологія

2.4. Формат проведення дисципліни

Заняття проводяться в змішаному форматі (в аудиторії й онлайн), синхронно й асинхронно (зустріч в аудиторії чи Гугл-класі, або самостійне вивчення матеріалу та виконання завдань).

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання: усне та письмове опитування, тестування, аналіз психотерапевтичних кейсів, оцінювання участі в семінарських дискусіях, виконання практичних завдань, рольові та ситуаційні моделювання, презентація індивідуальних і групових проєктів, ведення рефлексивних щоденників, модульні контрольні роботи, обговорення та аналіз відеоматеріалів, а також самооцінювання й взаємооцінювання результатів навчальної діяльності.

Віртуальне навчальне середовище використовуватиметься у разі роботи в режимі онлайн – Google Classroom. У онлайн режимі лекції / семінарські /практичні заняття можуть бути проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet.

Поточна комунікація з викладачем здійснюється через корпоративну пошту.

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов

Загальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми

ПР 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації раннього втручання).

ПР 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПР 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

Шифр ПРН	Програмні результати навчання	Методи навчання	Засоби діагностики/методи оцінювання
ПР 2.	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	словесні (лекції, консультації), практичні (схеми, презентації психотерапевтичних моделей), практичні (аналіз психотерапевтичних кейсів, моделювання сценаріїв), інтерактивні (дискусії, групові обговорення, дослідницькі (аналіз психотерапевтичних підходів і методик).	поточний контроль (усні відповіді, розбір кейсів, тестування), підсумковий контроль (письмовий або усний іспит, проектна робота з аналізу психотерапевтичного кейсу).
ПР 4.	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	словесні (лекції, консультації), практичні (аналіз психотерапевтичних кейсів, розбір прикладів досліджень), дослідницькі (критичний аналіз наукових джерел, складання висновків), інтерактивні (групові обговорення, дискусії, презентації результатів).	поточний контроль (усні відповіді, письмові завдання, обговорення кейсів), підсумковий контроль (проектна робота, письмовий або усний звіт про результати дослідження, презентація висновків).
ПР 9.	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації раннього втручання).	словесні (лекції, консультації), практичні (робота з кейсами, моделювання професійних ситуацій), інтерактивні (групові обговорення, дискусії, презентації результатів).	поточний контроль (усні відповіді, обговорення кейсів, виконання практичних завдань), підсумковий контроль (проектна робота, письмовий або усний звіт про результати дослідження, презентація висновків).

	аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації раннього втручання).	дослідницькі (а літератури, ефективних психотерапії), інтерак (дискусії, гру обговорення, рольові моделювання ра втручань).	запропонованими рішення презентація вла психотерапевтичних підходів).
ПР 11.	Складати та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).	словесні (лекції, консультації), наочні (відео кейси, демонстрації консультативних сесій), практичні (рольові ігри, моделювання психотерапевтичного процесу, відпрацювання технік роботи з клієнтами), інтерактивні (групові обговорення, дискусії, супервізійні вправи), дослідницькі (аналіз літератури, кейсів та психотерапевтичних стратегій).	поточний контроль (усні відповіді, аналіз кейсів, виконання практичних завдань у навчальній групі), підсумковий контроль (проектна робота або письмовий/усний звіт з планування та реалізації психотерапевтичного процесу, презентація результатів практичного моделювання).
ПР 13.	Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	словесні (лекції, консультації), наочні (відео приклади комунікацій, схеми міжособистісної взаємодії), практичні (рольові ігри, моделювання психотерапевтичних ситуацій, робота з кейсами), інтерактивні (групові обговорення, дискусії, симуляції міжкультурних та міжгендерних комунікацій), дослідницькі (аналіз літератури та практичних прикладів психотерапевтичної взаємодії).	поточний контроль (усні відповіді, аналіз кейсів, участь у рольових іграх та групових дискусіях), підсумковий контроль (проектна робота або письмовий/усний звіт з аналізом комунікаційних стратегій, презентація результатів практичних вправ).

5. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	усього	денна форма					Заочна форма				
		у тому числі					у тому числі				
		Л	Пр	С	Л б	СР	Л	П р	С	Л б	СР
1											
Тема 1. Вступ до психотерапії: предмет, завдання, історія розвитку та роль у психологічній допомозі.	2		4		4	2		2		8	
Тема 2. Психоаналітичний напрям у психотерапії: основні положення, техніки та сфера застосування.	2	2			4					8	
Тема 3. Когнітивно-біхевіоральна терапія: принципи, методи та практичні підходи до змін поведінки та мислення.	2	2			4					8	
Тема 4. Гуманістичний напрям: основи клієнт-центрованої терапії, розвиток особистості та самоактуалізація.	2	2			4					8	
Тема 5. Екзистенційна психотерапія: робота з сенсом життя, кризами, особистісним вибором та відповідальністю.	2	2			4					8	
Тема 6. Гештальт-терапія: цілісне сприйняття особистості, техніки роботи з емоціями та міжособистісними процесами.	2	2			4					8	
Тема 7. Системні та сімейні підходи: психотерапія сім'ї, робота з парами та групова терапія.	2	2			4		2			8	
Тема 8. Психотерапія при психологічних травмах та кризових станах: методи роботи з посттравматичними розладами та наслідками війни.	2	2	2		4	2	2			8	
Тема 9. Інтегративні та сучасні підходи в психотерапії: комбінування методів, нові	2	2	4		4	2				8	

6	Тема 7. Системні та сімейні підходи: психотерапія сім'ї, робота з парами та групова терапія.	2	
7	Тема 8. Психотерапія при психологічних травмах та кризових станах: методи роботи з посттравматичними розладами та наслідками війни.	2	2
8	Тема 9. Інтегративні та сучасні підходи в психотерапії: комбінування методів, нові напрямки, актуальні тенденції розвитку психотерапевтичної практики.	2	2
	РАЗОМ	18 год.	4 год.

5.3. Тематика самостійної роботи здобувачів

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин за формами здобуття освіти	
			очна (денна)	заочна
1	Тема 1. Вступ до психотерапії: предмет, завдання, історія розвитку та роль у психологічній допомозі	<ul style="list-style-type: none"> Опрацювати основні джерела з історії та розвитку психотерапії і скласти коротку хронологічну таблицю основних напрямів і ключових представників. Проаналізувати роль психотерапії у сучасній психологічній допомозі та підготувати короткий письмовий висновок щодо її значення для професійної практики психолога. 	4	9
2	Тема 2. Психоаналітичний напрям психотерапії: основні положення та сфера застосування.	<ul style="list-style-type: none"> Опрацювати літературу з психоаналітичного підходу та скласти конспект із основними положеннями та ключовими техніками психоаналізу. Підготувати короткий письмовий аналіз прикладу клінічного випадку з використанням психоаналітичних методів, зазначивши можливості та обмеження застосування цього підходу. 	4	9
3	Тема 3. Когнітивно-біхевіоральна терапія: принципи, методи та практичні підходи до змін поведінки та мислення.	<ul style="list-style-type: none"> Опрацювати літературу з когнітивно-біхевіоральної терапії та скласти конспект із основними принципами, методами та техніками 	4	9

		<p>зміни поведінки і мислення.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготувати письмовий аналіз навчального кейсу, запропонувавши можливі когнітивно-біхевіоральні стратегії втручання та їх обґрунтування. 		
4	<p>Тема 4. Гуманістичний напрям: основи клієнт-центрованої терапії, розвиток особистості та самоактуалізація.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опрацювати літературу з гуманістичного підходу та скласти конспект із основними принципами клієнт-центрованої терапії та поняттям самоактуалізації. • Підготувати письмовий аналіз навчального кейсу, описавши можливі гуманістичні методи підтримки розвитку особистості та саморозкриття клієнта. 	4	9
5	<p>Тема 5. Екзистенційна психотерапія: робота з сенсом життя, кризами, особистісним вибором та відповідальністю.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опрацювати основні джерела з екзистенційної психотерапії та скласти конспект із ключовими принципами роботи з сенсом життя, кризами та особистісним вибором. • Підготувати письмовий аналіз навчального кейсу, запропонувавши можливі екзистенційні підходи до підтримки клієнта у вирішенні кризових ситуацій та прийнятті відповідальних рішень. 	4	9
6	<p>Тема 6. Гештальт-терапія: цілісне сприйняття особистості, техніки роботи з емоціями та міжособистісними процесами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опрацювати літературу з гештальт-терапії та скласти конспект із основними принципами, техніками роботи з емоціями та міжособистісними процесами. • Підготувати письмовий аналіз навчального кейсу, описавши можливе застосування гештальт-технік для підтримки клієнта у вирішенні внутрішніх конфліктів та поліпшенні взаємин. 	4	9

7	Тема 7. Системні та сімейні підходи: психотерапія сім'ї, робота з парами та групова терапія.	<ul style="list-style-type: none"> • Опрацювати літературу з системної та сімейної психотерапії та скласти конспект із основними принципами, методами роботи з сім'ями, парами та групами. • Підготувати письмовий аналіз навчального кейсу, запропонувавши можливі психотерапевтичні стратегії для роботи з сім'єю або групою клієнтів. 	4	9
8	Тема 8. Психотерапія при психологічних травмах та кризових станах: методи роботи з посттравматичними розладами та наслідками війни.	<ul style="list-style-type: none"> • Опрацювати літературу з психотерапії травми та кризових станів і скласти конспект із основними методами роботи з посттравматичними розладами. • Підготувати письмовий аналіз навчального кейсу, запропонувавши психотерапевтичні стратегії підтримки клієнта, який зазнав психологічної травми або перебуває у кризовому стані. 	4	9
9	Тема 9. Інтегративні та сучасні підходи в психотерапії: комбінування методів, нові напрямки, актуальні тенденції розвитку психотерапевтичної практики.	Опрацювати сучасну літературу з інтегративних та нових напрямів психотерапії і скласти конспект із описом основних методів та тенденцій розвитку. Підготувати письмовий аналіз навчального кейсу, запропонувавши можливі інтегративні стратегії психотерапевтичного втручання та обґрунтувавши їх застосування.	4	9
	Індивідуальне завдання		18	18
	Підготовка до екзамену		18	18
	РАЗОМ		72	108

6. Інформація про індивідуальне завдання¹

Індивідуальні завдання (ІЗ) з дисципліни виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача на основі вільного вибору теми завдання. ІЗ охоплює основні теми курсу. При виконанні та оформленні ІЗ студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, зокрема першоджерела.

Індивідуальне завдання.

Оберіть один із відомих літературних або кінематографічних персонажів, який переживає психологічні труднощі або конфлікти (наприклад, тривогу, страх, депресивний стан, проблеми у міжособистісних стосунках). Складіть план психотерапевтичної роботи з цим персонажем: визначте ключові психологічні проблеми, оберіть найбільш доцільний психотерапевтичний підхід, опишіть техніки та послідовність втручань, а також очікувані результати. Поясніть свій вибір, посилаючись на теоретичні основи дисципліни.

7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання:

У разі роботи в режимі онлайн використовується віртуальне навчальне середовище – Google Classroom. У онлайн режимі лекції / семінарські / практичні заняття можуть бути проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

Також використовується корпоративна пошта, месенджер Telegram, що забезпечує можливість листування з викладачем.

В офлайн режимі для проведення занять використовуються матеріально-технічні ресурси: аудиторії, оснащені мультимедійним обладнанням, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам, створюють фізичний простір, необхідний для досягнення, передбачених ОП, програмних результатів навчання. Придбані меблі відповідають ергономічним вимогам, а їх кількість достатня для розміщення ліцензованого обсягу здобувачів.

Ауд. 207 – Спеціалізована аудиторія «Музей Родовід», стільці з пюпітром (а також аудиторії 219, 224)

¹ Дається студенту у разі необхідності для отримання необхідної кількості балів із навчальної дисципліни

Телевізор KIVI 65 Smart TV модель 65U730QB з кріпленням настінним CHARMOUNT (2024)

Приміщення забезпечені Інтернетом (wi-fi). Wi-Fi адаптер TR Link TL-WIN722N Wireless N Adapter 150 Mbps USB 2/0

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Робоча програма й силабус дисципліни
- 2) Плани семінарських та практичних занять
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до семінарських, практичних занять та самостійної роботи
- 4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі, силабусі, планах семінарських та практичних занять
- 5) Джерела інформації в електронному форматі розміщено в Гугл-класі (мінімальний перелік)

8. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Обов'язковим є прояв нульової толерантності до жодних форм порушення академічної доброчесності. Очікується, що індивідуальне завдання та доповіді до семінарських занять, творчі завдання до практичних здобувачів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Під час тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем.
Політика використання інструментів штучного інтелекту виконанні завдань дисципліни	Інструмент ШІ має обмежене застосування у навчальному процесі. Його застосування доцільне: 1) з метою первинного ознайомлення зі змістом теми для самостійного опрацювання для складання плану роботи (з подальшим порівнянням з науковими текстами); 2) у випадку аналізу розгляду поняття в різних контекстах – при складанні словника психологічних термінів; 3) при розгляді дискусійних питань психологічної науки – для формулювання питань для обговорення під час семінарського заняття
Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу	Користувачі мають можливість вільно читати, завантажувати, копіювати контент з навчальною та науковою метою, а також розповсюджувати

	його з обов'язковим посиланням на використані джерела
Політика дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології	Під час занять здобувачі діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Університету. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами, а також реагують належним чином, якщо стають свідками дій порушення професійної етики з боку інших здобувачів чи викладачів. У випадку епідеміологічного режиму виконують всі настанови проти епідеміологічних дій: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики тощо.
Політика щодо відвідування	Здобувачі повинні відвідувати усі лекції, семінари, практичні та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Не допустимими є пропуски та запізнення на заняття з неповажних причин. Користування мобільними пристроями під час заняття неприпустиме (за виключенням випадків, коли це пов'язане з виконанням завдання викладача)
Політика дедлайну	Завдання має бути виконане у встановлені строки та розміщене у письмовому вигляді у відповідній вкладці в Гугл-класі. Обов'язковим є усний захист не менше двох семінарів та двох практичних з навчального курсу. Усі інші доповіді до семінару та практичні завдання разом з презентаціями прикріплюються у Гугл-клас не пізніше ніж через тиждень після того як відбувся семінар чи практичне з відповідної теми (у випадку недотримання термінів оцінка знижується на 1 бал з кожного завдання). Аналогічним є дедлайн щодо виконання завдань самостійної роботи.
Політика визнання та перезарахування здобувачу результатів навчання з навчальної дисципліни	Визнаються результати навчання здобувача, здобуті в інший період, в іншому ЗВО або під час академічної мобільності відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про академічну мобільність
Політика визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті	Визнання результатів відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті в Університеті

Порядок відпрацювання пропущених занять	Відпрацювання пропущених занять з поважної причини у вигляді захисту семінарського чи практичного заняття проводиться на останньому занятті зі змістового модулю (або під час проведення консультацій) Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається шляхом письмового виконання завдань, передбачених темою заняття. Перевірка виконаних завдань відбувається згідно графіку консультацій, затвердженого на кафедрі. Ці завдання не зараховуються як такі, що були захищені!
Політика оцінювання	Політика щодо оцінювання здобувачів освіти відповідає положенням, розробленим Міністерством освіти і науки та базується на формульованому оцінюванні (самооцінювання і взаємооцінювання), яке передує підсумковому оцінюванню. Оцінювання має бути позитивним за принципом, фокусуючись на досягненнях, а не на невдачах. Усі види оцінювання ґрунтуються на чітко встановлених критеріях та показниках, що диференційовані за різними типами завдань
Політика щодо оскарження результатів оцінювання	<i>Перескладання підсумкової оцінки</i> з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Університету, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини. Оскарження результатів оцінювання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Університеті, Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю з екзамену
Політика про можливості навчання осіб із особливими освітніми потребами	Реалізується шляхом організації комфортного, інклюзивного та розвиваючого освітнього середовища, забезпечення заходів, спрямованих на попередження психологічного травмування створення адаптованої матеріально-технічної бази (пандуси) та надання комплексної підтримки (психологічної, соціальної)

9. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

9.1. Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.

Поточний контроль, формувальне оцінювання, підсумковий контроль у формі екзамену

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і за результатами виконання завдань самостійної роботи. Передбачені наступні види контрольних заходів: усна співбесіда під час лекційних занять; усний захист повідомлень та завдань за темою семінарського чи практичного заняття; використання питань для самоперевірки та взаємного оцінювання; перевірка письмового звіту за результатами виконання письмових завдань; перевірка словника термінів; оцінювання есе, мультимедійної презентації, психотерапевтичної програми, підготовленими студентом.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Порядок проведення екзамену визначається Положенням про організацію освітнього процесу в ТНУ імені В.І. Вернадського.

Здобувачу, який **не набрав прохідного мінімуму (36 балів)** з навчальної дисципліни, - до екзамену не допускається. Він отримує незадовільну оцінку і вважається таким, що має академічну заборгованість. Для ліквідації академічної заборгованості здобувач освіти має набрати мінімальну кількість балів – 36 і скласти екзамен за питаннями, поданими в силабусі.

9.2. Методи контролю та оцінювання

- *усне опитування*
- *тестування*
- *письмові контрольні роботи*
- *оцінювання виконання практичних завдань*
- *аналіз випадків (case-study)*
- *оцінювання участі в рольових іграх*
- *оцінювання участі в групових дискусіях*
- *рефлексивні щоденники або аналітичні звіти*
- *підготовка індивідуальних планів психотерапії*
- *підсумковий або семестровий контроль*

9.3. Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих форм здобуття освіти та видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання для кожного виду робіт

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на семінарських та практичних заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

Критерії оцінювання завдань репродуктивного характеру:

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота (змістовність, ґрунтовність),	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Не виконано
Відповідність вимогам: різноманітність джерел, здатність оперувати фактами і відомостями, аналізувати, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, робити узагальнення, формулювати висновки	Без зауважень	Несуттєві недоліки	Суттєві помилки	Суттєві помилки	

Усне обговорення теми семінару (3 балів)

Відповіді на проблемні питання викладача (2 бали)

Аналіз і обговорення випадків (case-study) (3 балів)

Підготовка та представлення схем та таблиць (2 балів)

Дебати та дискусії у малих групах (2 балів)

Підготовка та представлення презентацій (3 балів)

Завдання творчого характеру

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота,	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Невиконано
Обґрунтованість відповіді: аргументованість суджень і переконливість доказів, конкретність висновків	Не викликає сумніву	Наявна	Фрагментарна	Сумнівна	Відсутня
Творчий підхід і рівень активності на занятті: доповідь не обмежена матеріалами підручника, продемонстровано зв'язок теорії з практикою; участь у дискусіях та доповненні відповідей інших	Дуже високий	високий	середній	низький	відсутній
Індивідуальний стиль: нестандартний підхід у подачі матеріалу,	Чітко простежується	Простежується	Скоріше простежується	Майже не простежується	відсутній

специфічність способу виконання завдання					
--	--	--	--	--	--

Написання есе (2 б.)

Рольові ігри та моделювання консультативних ситуацій (3 балів)

Рефлексивні обговорення власного досвіду в рамках навчального матеріалу (3 балів)

Аналіз кейс-методу до конкретної ситуації (3 б.)

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів **підсумкового (семестрового) контролю**, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів

9.4. Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів за темами занять для екзамену

Поточне оцінювання та самостійна робота									Всього балів		
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	За підсумком опрацювання тем занять	Додаткові бали (за ІЗ та СР)	Екзамен
4+4	4	4	4	4	4	4	4+4	4+4			
Порогові бали									0-48	0-12	0-40
Загальна рейтингова оцінка									100		

Розподіл балів за видами діяльності (денна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	4	3	12	екзамен
Робота на практичному занятті	4	9	36	
Складання екзамену за білетами			40	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік : $12+36+40 = 100$				

Розподіл балів за видами діяльності (заочна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	10	1	10	екзамен
Робота на практичному занятті	10	2	30	
Виконання завдань для СР та ІЗ	10	2	20	
Створення та захист психотерапевтичної або психокорекційної програми	40	1	40	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік : $10+30+20+40 = 100$				

9.5. Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за 100 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
		для екзамену	

A	90 - 100 балів	«відмінно»/«excellent»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 балів	«добре»/«good»	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів		Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів	«задовільно»/«satisfactorily»	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів		Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

10.1. Перелік запитань для підготовки до підсумкового (семестрового) контролю (для денної форми навчання)

1. Що таке психотерапія? Предмет, об'єкт і завдання психотерапії.
2. Історія становлення психотерапії як наукової та практичної галузі.
3. Відмінність психотерапії від психологічного консультування та психіатрії.
4. Основні напрями та класифікація методів сучасної психотерапії.
5. Показання та протипоказання до психотерапії.
6. Поняття психічного здоров'я та критерії його оцінки (за підходами Всесвітньої організація охорони здоров'я).
7. Біопсихосоціальна модель у психотерапії.
8. Етапи психотерапевтичного процесу.
9. Структура психотерапевтичної сесії.
10. Фактори ефективності психотерапії.
11. Методи психодіагностики в психотерапевтичній практиці.
12. Поняття терапевтичного контракту.
13. Основні положення психоаналізу Зигмунд Фройд.
13. Структура особистості за Фройдом та захисні механізми психіки.
14. Поняття переносу і контрпереносу.
15. Аналітична психологія Карл Юнг: архетипи та колективне несвідоме.

16. Індивідуальна психологія Альфред Адлер.
17. Психосоціальна теорія розвитку Ерік Еріксон.
18. Об'єктні відносини в психодинамічній теорії.
19. Сучасні психодинамічні підходи.
21. Основні принципи когнітивно-поведінкової терапії (КПТ).
22. Теорія автоматичних думок і когнітивні викривлення за Аарон Бек.
23. Раціонально-емоційна поведінкова терапія Альберт Елліс.
24. Поведінкова терапія: класичне та оперантне навчання.
25. Експозиційні методи в терапії тривожних розладів.
26. Домашні завдання та техніки самостереження у КПТ.
27. Третя хвиля КПТ (майндфулнес, АССЕРТАНЦЕ-підходи).
28. Схемотерапія та її особливості.
29. Основні ідеї клієнт-центрованої терапії Карл Роджерс.
30. Безумовне позитивне прийняття, емпатія та конгруентність.
31. Логотерапія Віктор Франкл.
32. Поняття сенсу життя в екзистенційній терапії.
33. Гештальт-терапія Фріц Перлз.
34. Техніка «порожнього стільця» та інші методи гештальт-терапії.
35. Теорія самоактуалізації Абрахам Маслоу.
36. Екзистенційні кризи та їх психотерапевтичне опрацювання.
37. Основи системної сімейної терапії.
38. Поняття сімейної системи та сімейні ролі.
39. Структурна сімейна терапія Сальвадор Мінухін.
40. Стратегічна сімейна терапія Джей Хейлі.
41. Особливості групової психотерапії.
42. Терапевтичні фактори групи за Ірвін Ялом.
43. Етапи розвитку психотерапевтичної групи.
44. Переваги та обмеження групової психотерапії.
45. Етичні принципи діяльності психотерапевта.
46. Конфіденційність та межі її дотримання.
47. Інформована згода клієнта.
48. Професійні межі у взаємодії з клієнтом.
49. Супервізія та інтервізія в роботі психотерапевта.
50. Профілактика емоційного вигорання.
51. Особливості роботи з дітьми та підлітками.
52. Психотерапія депресивних розладів.
53. Психотерапія тривожних розладів.
54. Робота з психосоматичними розладами.
55. Психотерапія залежностей.
56. Психотерапевтична допомога при ПТСР.
57. Робота з травмою та втратою.
58. Кризове консультування та психологічна інтервенція.
59. Психотерапія в умовах воєнного часу (український контекст).
60. Навички встановлення терапевтичного альянсу, формування запиту та постановка цілей терапії.

10.2. Проєктне завдання для підсумкового (семестрового) контролю (для заочної форми навчання)

Проектне завдання: Розробка моделі психотерапевтичної допомоги для конкретного клінічного випадку (case study)

Мета завдання

Продемонструвати вміння:

- аналізувати психотерапевтичний випадок;
- застосовувати теоретичні знання одного з напрямів психотерапії;
- формувати план терапевтичної роботи;
- аргументувати вибір методів;
- дотримуватись етичних принципів.

Зміст проєкту

Студент обирає або отримує опис умовного клієнта (кейс) та виконує наступні завдання:

1. Опис випадку (5 балів)

- Коротка характеристика клієнта (вік, соціальний контекст, запит).
- Основні симптоми або проблематика.
- Формулювання первинного психотерапевтичного запиту.

2. Теоретичне обґрунтування (10 балів)

- Вибір психотерапевтичного напрямку (наприклад: психодинамічний, КПТ, гуманістичний тощо).
- Коротка характеристика підходу (з посиланням на його автора, наприклад: Зигмунд Фройд, Аарон Бек, Карл Роджерс).
- Обґрунтування вибору саме цього підходу для даного випадку.

3. План психотерапевтичної роботи (15 балів)

- Формулювання цілей терапії (короткострокових і довгострокових).
- Опис 3–5 можливих технік або інтервенцій.
- Прогноз тривалості терапії.
- Очікувані результати.
- Можливі труднощі в роботі.

4. Етичні аспекти (5 балів)

- Питання конфіденційності.
- Інформована згода.
- Професійні межі.
- Особливі умови (якщо це дитина, військовий, ВПО тощо — актуально для України).

5. Саморефлексія (5 балів)

- Які труднощі могли б виникнути у вас як у майбутнього психотерапевта?
- Які професійні компетентності потрібно розвивати для роботи з таким випадком?

Форма виконання:

- Письмова робота 5–7 сторінок, можна супроводжувати схемами, таблицями, малюнками.
- Виконання індивідуальне або в парах.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.

2. Прокоф'єва О. О., Ковальова О. В., Варіна Г. Б. Психокорекція та основи психотерапії. 2023.
3. Сабліна Н. В. Психологічне консультування та психотерапія складних запитів: травма, ПТСР, насильство, зґвалтування, горе, втрата. Навчально-терапевтичний посібник. Київ; Вінниця: Твори, 2024. 223 с.

Додаткова література

1. Браницька Т. Р., Матохнюк Л. О., Шпортун О. М. Психологічна підтримка та супровід дорослих і дітей у кризових ситуаціях: практикум. Вінниця: Вид-во КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2022. 131 с.
2. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О. Когнітивно-поведінкова терапія для зниження вживання алкоголю. Київ: ФОП Колесник С. М., 2022. 99 с.
3. Гордієнко М., Митрофанова І., Гоголь Д. Позитивна психотерапія: навчальний посібник. Київ: ГО «МНГ», 2022. 221 с.
4. Браницька Т. Р., Матохнюк Л. О., Шпортун О. М. Психологічна підтримка та супровід дорослих і дітей у кризових ситуаціях. Вінниця : Вид-во КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2022.
5. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О. Когнітивно-поведінкова терапія для зниження вживання алкоголю. Київ : ФОП Колесник С. М., 2022.
6. Гордієнко-Митрофанова І., Гоголь Д. Позитивна психотерапія : навчальний посібник. Київ : ГО «МНГ», 2022.
7. Куценко І. В. Особливості викладання психотерапії у закладі вищої освіти інклюзивного типу (на прикладі університету «Україна»). Психологія та соціальна робота, 2025 (2), 73-83. <https://doi.org/10.32782/2707-0409.2025.2.7> (у співавторстві із Черняковою О. В.)
8. Куценко І.В. Символдрама як навчальна дисципліна: освітні технології у формуванні особистісної зрілості та творчого мислення студентів. Науковий вісник мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». Том 11, № 3 2025. С. 75-85 (у співавторстві із Черняковою О. В.)
9. Основи психодинамічної діагностики і психотерапії: навч. посібник / за ред. М. І. Винника та ін. Львів: Новий Світ-2000, 2025. 198 с.

Інформаційні ресурси.

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Електронна бібліотека. Режим доступу: <https://ekhnuir.karazin.ua>

3. *Actual Problems of Psychology – Counseling psychology and psychotherapy* : наукова збірка. Том 3. 2020. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua>
4. Українська асоціація когнітивно-поведінкової терапії. Онлайн-ресурси та методичні матеріали. Режим доступу: <https://uacbt.org.ua>
5. Coursera. Онлайн-курси з психотерапії та психокорекції. Режим доступу: <https://www.coursera.org>
6. edX. Онлайн-курси з основ психотерапії. Режим доступу: <https://www.edx.org>
7. YouTube-канали провідних українських та міжнародних психологів. Відео-лекції та демонстрації технік психотерапії. Режим доступу: <https://www.youtube.com>